

د افغانستان اسلامي امارت

رسمي جريده

د امتياز خاوند: د عدلي وزارت

د چاپ نيټه: (شنبه) د ۱۴۲۰ هـ ق كال د (جمادى الاولى) د مياشتې (۲۴) نيټه

(دوه يمه) گڼه

پرله پسې نمبر ۷۸۷

اساسنامه ریاست عمومی امور قانونگذاری و تحقیقات علمی حقوقی

فصل اول

احکام عمومی

ماده اول:

این اساسنامه به منظور تأمین اهداف ذیل ریاست عمومی امور قانونگذاری و تحقیقات علمی حقوقی وضع گردیده است:

- ۱- تحکیم فقه حنفی اساسات شریعت اسلامی و قانونیت در زنده گی اجتماعی توسط طرح و تدقیق اسناد تقنینی.
- ۲- اتخاذ تدابیر مؤثر به منظور تکامل امور قانونگذاری مطابق روش امارت اسلامی افغانستان.
- ۳- اتخاذ تدابیر به منظور ارتقای سطح دانش حقوقی و تبلیغ، تشریح، توضیح و نشر اسناد تقنینی در جامعه و انکشاف آن.
- ۴- ارائه مشوره های قانونی به ادارات امارت.
- ۵- رهنمائی علمی حقوقی.
- ۶- تربیه اعضای مسلکی در امور تسوید و تدقیق اسناد تقنینی.

ماده دوم:

ریاست عمومی امور قانونگذاری و تحقیقات علمی حقوقی در این اساسنامه بنام ریاست تقنین یاد میگردد.

ماده سوم:

ریاست تقنین در طرح و تسوید اسناد تقنینی فقه حنفی شریعت اسلامی، روش و اهداف امارت اسلامی افغانستان را در نظر گرفته و مطابق توسعه و انکشاف نظام اقتصادی و اجتماعی کشور و در حدود روش امارت اسلامی به امور قانونگذاری توسعه و انکشاف میدهد.

ماده چهارم:

ریاست تقنین به حیث عالی ترین اداره علمی در امور قانونگذاری و تحقیقات علمی حقوقی کشور قوانین، فرامین، مقررات و اساسنامه ها را طرح و تدقیق نموده و به شورای وزیران امارت اسلامی افغانستان غرض طی مراحل ارائه میدارد.

ماده پنجم:

(۱) وزارت ها، تصدی های امارتی و سایر ادارات امارت مکلف اند طرح اسناد تقنینی مربوط را غرض تدقیق بریاست تقنین ارسال نمایند.

(۲) ریاست تقنین صلاحیت دارد در صورت لزوم نماینده با صلاحیت مرجع ارسال کننده را در جلسات تدقیق طرح سند تقنینی دعوت نماید.

ماده ششم:

ریاست تقنین از نشر به موقع جریده رسمی مراقبت نموده، مجله و آثار علمی حقوقی را که در شرح و تطبیق صحیح و سالم قوانین مؤثر باشد، از طریق ریاست نشرات وزارت عدلیه به نشر میرساند.

فصل دوم

وظایف

ماده هفتم:

ریاست تقنین در ساحة تسوید و تدقیق اسناد تقنینی وظایف ذیل را انجام میدهد:

۱- تسوید و تدقیق طرح قوانینیکه وضع آن به موجب فقه حنفی شریعت اسلامی و تحکیم اساسات قانونیت اسلامی لازم باشد.

۲- تسوید و تدقیق طرح قوانینیکه وضع آن مطابق اهداف و خط مشی امارت اسلامی ضروری باشد.

۳- تدقیق طرح قوانینیکه از طرف وزارت ها و سایر ادارات امارت در ساحة خاص تسوید میگردد.

۴- تسوید و تدقیق طرح مقرراتیکه به اساس قوانین وضع میگردد.

۵- تسوید و تدقیق طرح اساسنامه ها مؤسسات و ادارات امارتی.

۶- ابتکار طرح جدید اسناد تقنینی.

ماده هشتم:

ریاست تقنین در ساحة حقوق بین الدول وظایف ذیل را انجام میدهد:

۱- ابراز نظر در مورد مطابقت موافقتنامه های حقوقی بین المللی و قراردادهای تجارت خارجی با قوانین امارت اسلامی افغانستان به مقام وزارت.

۲- تهیه و ترتیب پیشنهاد تعدیل قوانین امارت اسلامی افغانستان با نظر داشت موافقتنامه ها و قراردادهای بین المللی که امارت اسلامی افغانستان در آن شامل شده باشد.

۳- تدقیق طرح موافقتنامه ها و تعهدات بین المللی مورد علاقه امارت اسلامی افغانستان.

۴- تدقیق طرح موافقتنامه های امارت اسلامی افغانستان با دول متحابه.

۵- تحکیم روابط مؤسسات حقوقی امارت اسلامی افغانستان با مؤسسات حقوقی سایر کشور ها از طرق مربوط.

ماده نهم:

ریاست تقنین در ساحة مطالعه و تحقیق قوانین و علوم حقوقی وظایف ذیل را انجام میدهد:

۱- مطالعه قوانین نافذ اختصاصی ایکه فقه حنفی شریعت اسلامی وضع و نفاذ آنرا تقاضا مینماید و برقراری تماس در این مورد با وزارت ها و ادارات مربوط راجع به تهیه طرح قوانین مذکور.

۲- مطالعه قوانین نافذ از نگاه مطابقت فقه حنفی شریعت اسلامی.

۳- مطالعه در مورد مقرراتیکه قوانین خاص وضع آنرا حکم نموده است و تأمین ارتباط با ادارات ذیعلقه در آن مورد.

۴- تأمین ارتباط با وزارت ها و سایر ادارات امارت راجع به فهم و تطبیق صحیح قوانین.

۵- مطالعه پیشنهادات و نظریات راجع به مشکلات، خلاها و نواقص قانونی و اتخاذ تصمیم راجع به رفع آن به وسیله پیشنهاد طرح ضمایم، الغاء یا تعدیل اسناد تقنینی.

۶- اعطای نظر مشورتی به امارت اسلامی افغانستان در مورد تفسیر و تشریح قوانین.

۷- ابراز نظر مشورتی قانونی به شورای وزیران و سایر ادارات امارت.

۸- مطالعه قوانین سایر کشورهای اسلامی جهت استفاده در رشد و تکامل نظام حقوقی کشور.

ماده دهم:

ریاست تقنین در ساحة مطالعه و تشریح قوانین، تألیف و ترجمه نشرات و تبلیغات وظایف ذیل را انجام میدهد:

۱- تشریح قوانین عمده کشور بزبان های رسمی.

۲- در صورت لزوم ترجمه قوانین کشور به زبان های خارجی.

۳- ترجمه قوانین سایر کشورهای اسلامی به زبانهای رسمی جهت استفاده از آن در امور قانونگذاری.

۴- تألیف، ترجمه و نشر کتب، رساله ها و مأخذ علمی که در گسترش فهم قانونی اتباع، شرح و تطبیق صحیح و سالم قوانین و تکامل نظام حقوقی کشور مؤثر باشد.

۵- نشر مجله علمی حقوقی.

۶- تبلیغ قوانین و مفاهیم حقوقی از طریق وسایل اطلاعات جمعی.

۷- سایر وظایفی که در ساحة نشر آثار حقوقی به ریاست تقنین محول گردد.

ماده یازدهم:

ریاست تقنین در ساحة رهنمائی علمی حقوقی وظایف ذیل را انجام میدهد:

۱- اعطای مشوره های حقوقی به ادارات مربوط.

۲- رهنمائی حقوقی به منظور رفع خلاها و نواقص در اجراءات مربوط و بهبود امور.

۳- سایر وظایف رهنمائی علمی در ساحة خدمات حقوقی.

فصل سوم

تشکیل

ماده دوازدهم:

ریاست تقنین دارای شورای علمی هیأت اجرائیه، رئیس، معاون، رؤسای قوانین بخش های مربوط و اعضای مسلکی میباشد رئیس عمومی تقنین مسئول امور قانونگذاری و ممثل آن میباشد.

ماده سیزدهم:

(۱) شورای علمی ریاست تقنین عالیترین هیأت قانونگذاری بوده و متشکل است از:

۱- وزیر عدلیه.

۲- معین وزارت عدلیه.

۳- رئیس تقنین.

۴- معاون ریاست تقنین و رؤسای قوانین بخش های مربوط.

(۲) وزیر عدلیه رئیس شورای علمی بوده و در غیاب وی رئیس تقنین جلسات شورای علمی را رهبری مینماید.

ماده چهاردهم:

شورای علمی ریاست تقنین در هر شش ماه یکبار تشکیل جلسه میدهد.

جلسات فوق العاده به اثر تصمیم رئیس شورای علمی یا پیشنهاد رئیس تقنین یا پیشنهاد یک ثلث اعضای شورای علمی و تائید وزیر عدلیه دایر شده میتواند.

ماده پانزدهم:

شورای علمی بر موضوعات آتی غور نموده و تصمیم لازم اتخاذ می نماید:

- ۱- ملاحظه اسناد اجراءات.
- ۲- غور بر پیشنهاد علمی مربوط انکشاف و تکامل امور قانونگذاری و تحقیقات علمی حقوقی و رفع موانع کار.
- ۳- مطالعه و تصویب طرح کار سالانه.
- ۴- تصویب لوایح ریاست تقنین.
- ۵- تصویب ارتقای رتب علمی اعضای مسلکی و تثبیت نامزدی کادر علمی ریاست تقنین.
- ۶- تثبیت رتب علمی اعضای مسلکی جدید الشمول.
- ۷- غور بر سایر موضوعاتیکه به منظور تطبیق مؤثر احکام این اساسنامه به شورای علمی ارائه میگردد.
- ۸- اعطای دکتورای افتخاری قانونگذاری.

ماده شانزدهم:

به منظور بررسی موضوعات اساسی و پیشبرد فعالیت ریاست تقنین در فاصله بین جلسات شورای علمی، هیأت اجرائیه فعالیت مینماید.

هیأت اجرائیه متشکل است از:

رئیس تقنین، معاون و سایر رؤسای بخش های قوانین، رئیس تقنین و در غیاب وی معاون، هیأت اجرائیه را رهنمائی مینماید.

ماده هفدهم:

ریاست تقنین دارای ریاست ها ذیل میباشد:

- ۱- ریاست قوانین کار و اقتصادی.

۲- ریاست قوانین مدنی و تجارتی.

۳- ریاست قوانین جزائی و اداری.

۴- ریاست حقوق بین الدول.

۵- ریاست مطالعه، تشریح و تحقیق قوانین و علوم حقوقی.

۶- ریاست رهنمائی علمی حقوقی.

۷- ریاست بخش خصوصی.

ماده هجدهم:

هر ریاست دارای رئیس و اعضای مسلکی میباشد. در صورت ایجاب ریاست های دیگر نیز ایجاد شده میتواند.

ماده نوزدهم:

با نظر داشت احکام مندرج این اساسنامه وظایف ریاست ها توسط لوایح جداگانه تنظیم میگردد. این لوایح بعد از منظوری شورای علمی ریاست تقنین نافذ میگردد.

فصل چهارم

رتب اعضای کادر علمی

ماده بیستم:

(۱) اعضای کادر علمی ریاست تقنین مشتمل است بر اعضای شورای علمی ریاست تقنین و اعضای مسلکی قانونگذاری.

(۲) رتب علمی اعضای کادر علمی بر حسب سوبه علمی و تجارب عملی در امور قانونگذاری و تحقیقات علمی حقوقی عبارت است از:

۱- قانونیار.

۲- قانونمل.

۳- قانونپال.

۴- قانونوال.

ماده بیست و یکم:

شخصیکه حایز سند تحصیلات عالی از مؤسسات علوم حقوقی باشد بحیث نامزد قانونیار پذیرفته شده میتواند. مؤسسات حقوقی بدین منظور عبارت از پوهنخی های حقوق و شرعیات در داخل کشور و مؤسسات معادل آن در خارج میباشد. دوره نامزدی سه سال است.

ماده بیست و دوم:

استادان پوهنتون که در علوم حقوقی حایز رتبه علمی پوهنیار، پوهنمل، پوهندوی، پوهنوال و پوهاند باشند، بالترتیب به رتبه قانونیار، قانونمل، قانونپال، قانونال و قانونپوه پذیرفته شده میتوانند.

استادان پوهنتون که در علوم حقوقی حایز رتب علمی پوهیالی باشند بحیث نامزد قانونیار پذیرفته میشوند.

دوره نامزدی پوهیالی و مدتی را که در رتبه پوهیالی سپری نموده به قدم ترفیع رتبه علمی قانونیار محاسبه میگردد.

ماده بیست و سوم:

شخصیکه در علوم حقوقی حایز سند دوکتورا باشد، بحیث قانونیار و شخصیکه حایز سند مافوق لسانس به سویه ماستری یا معادل آن باشد بحیث نامزد قانونیار پذیرفته میشود.

دوره نامزدی برای حایز سند مافوق لسانس دو سال میباشد.

ماده بیست و چهارم:

نامزد قانونیار تحت شرایط ذیل به رتبه علمی قانونیار ارتقا مینماید.

۱- سپری نمودن حد اقل سه سال خدمت بالفعل در کادر علمی.

۲- ارایه گزارش (راپور) اهلیت و موفقیت سالانه از طرف رئیس بخش.

در صورت عدم موفقیت دوره نامزدی برای یکسال دیگر تمدید میگردد. هر گاه نامزد باز هم به ترفیع رتبه علمی موفق نگردد از ریاست تقنین منفک میگردد:

ماده بیست و پنجم:

قانونیار تحت شرایط ذیل به رتبه علمی قانونمل ارتقا می نماید:

۱- سپری نمودن حد اقل سه سال خدمت بالفعل در کادر علمی.

۲- تألیف یا ترجمه یک اثر حقوقی.

۳- ارائه گزارش اهلیت و موفقیت سالانه از طرف رئیس بخش و تصویب شورای علمی.

ماده بیست و ششم:

قانونم تحت شرایط ذیل به رتبه قانونپال ارتقا مینماید:

۱- سپری نمودن حد اقل سه سال خدمت بالفعل در کادر علمی.

۲- تألیف یا ترجمه دو اثر حقوقی.

۳- ارائه گزارش اهلیت و موفقیت سالانه از طرف رئیس بخش و تصویب شورای علمی.

ماده بیست و هفتم:

قانونپال تحت شرایط ذیل به رتبه علمی قانونوال ارتقا مینماید:

۱- سپری نمودن حد اقل سه سال خدمت بالفعل در کادر علمی.

۲- تألیف یا ترجمه سه اثر حقوقی.

۳- ارائه گزارش اهلیت و موفقیت سالانه از طرف رئیس بخش و تصویب شورای علمی.

ماده بیست و هشتم:

قانونوال تحت شرایط ذیل به رتبه علمی قانونپوه ارتقا مینماید:

۱- سپری نمودن حد اقل سه سال خدمت بالفعل در کادر علمی.

۲- تألیف یا ترجمه چهار اثر حقوقی.

۳- به تائید رؤسای بخش قانونگذاری، تألیف یک رساله بکر علمی مربوط به نظام حقوقی افغانستان.

۴- ارائه گزارش اهلیت از طرف رئیس بخش و تصویب شورای علمی.

ماده بیست و نهم:

(۱) اهلیت اعضای شورای علمی ایکه در بخش معین ریاست تقنین ایفای وظیفه نمینمایند، از طرف وزیر عدلیه تثبیت میگردد.

(۲) گزارش اهلیت رئیس بخش علمی غرض ارتقای رتبه علمی از طرف معاون و برای ارتقای رتبه علمی معاون از طرف رئیس تقنین و برای ارتقای رتبه علمی رئیس تقنین و معین وزارت عدلیه از طرف وزیر عدلیه ترتیب میگردد.

ماده سی ام:

ارزیابی آثار علمی جهت ارتقای رتب از طرف هیأتی که از جانب هیأت اجرائیه ریاست تقنین تعیین میگردد، صورت میگردد.

نتایج ارزیابی بعد از تائید شورای علمی ریاست تقنین مدار اعتبار میباشد.

ماده سی و یکم:

تثبیت رتب و ترفیع کادر علمی ریاست تقنین از طرف مقامات آتی صورت میگردد:

۱- قانونیار و قانونمل به پیشنهاد ریاست تقنین، تائید شورای علمی و منظوری وزیر عدلیه.

۲- قانونپال، قانونوال و قانونپوه، به پیشنهاد ریاست تقنین، تائید شورای علمی و منظوری حکومت.

فصل پنجم

احکام نهائی

ماده سی و دوم:

با رعایت احکام قانون حقوق و امتیازات اعضای کادر علمی ریاست امور قانونگذاری و تحقیقات علمی حقوقی و با نظر داشت احکام این اساسنامه اعضای علمی ریاست تقنین، واجد کلیه حقوق قانون مامورین امارت و تابع جمیع مکلفیت های آن میباشدند.

ماده سی و سوم:

هر گاه عضو کادر علمی ریاست تقنین در شعبات ریاست تقنین به امور اداری طور مؤقت توظیف گردد، مستحق حقوق و امتیازات کادر علمی میباشد.

ماده سی و چهارم:

این اساسنامه از تاریخ تصویب نافذ و در جریده رسمی نشر گردد.

به انفاذ آن اساسنامه انستیتوت امور قانونگذاری و تحقیقات علمی حقوقی منتشره جریده رسمی شماره (۶۳۲) مؤرخ ۱۳۶۶/۱/۲۵ و احکام مغایر آن لغوه شمرده می شود.

ACKU